

909

פרוטוקול מס' 4/ב'

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה ביום ב', כ"ז באלול
חש"ז, 3 בטפטמבר 1956, בשעה 9.30, בקריה.

ש.ה.

הנוכחים

- חברי הוועדה:
- י. גורי - היו"ר
 - י. אפרתי
 - ח. אריאב
 - י. בדר
 - א. בהיר
 - ש. דיין
 - א. הרצפלד
 - מ. חזני
 - ח. לנדאו
 - י. ספיר
 - מ. קלמר
 - ח. רובין
 - ג. שוקן
 - ש. בזק - מזכיר הוועדה

מוזמנים: חבר הכנסת כמיס - לדיון בטעיף ג'

ד"ר ארנון - מנהל משרד האוצר
מר מועלם - מטעם משרד האוצר
מר ופיבק - " " "

מר לויין - מנהל רשות הפיתוח (לדיון בטעיף ג')

ד"ר קיטרון - מטעם משרד המשפטים (" ")

סדר היום

- א. שונות;
- ב. תקציב מטבע חוץ לשנת 1956/57;
- ג. נפקדים הנמצאים בארץ כחוק;
- ד. מתן ערבות להלוואות למגדלי כותנה;
- ה. הוצאות השרים.

היו"ר י. גורי: אני פותח את הישיבה.
קבלתי העתק מכתב מטעם סיעת "חרות" בכנסת אל
יושב-ראש הכנסת. בו מודיעים כי חבר הכנסת לנדאו יכנס לוועדת הכספים
במקום חבר הכנסת לויין. רוצה אני לברך את חבר הכנסת לויין בשם הוועדה
כי יצליח בכל מעשיו, ומברכים אנו את חבר הכנסת לנדאו שבא לשתף חנו
פעולה בעבודתה של ועדת הכספים.

י. בדר: מתוך הירחון הסטטיסטי מתברר כי בתקופה מיולי
1955 ועד סוף יוני 1956 עלו אמצעי התשלום במדינה
מ-399 מליון לירות ל-466 מליון לירות - היינו ב-17%. אם תוך 12 חודש
עוליה אמצעי התשלום במדינה ביותר מ-15%, חייב נגיד בנק ישראל על פי
החוק, למייד מיד דוח על עובדה זו יחד עם הסבר הטיבות שגרמו לכן לדעתו,
ובצרוף המלצות משלו לממשלה ולוועדת הכספים. עדיין אין בידינו מלוא החומר
על החדשים יולי ואוגוסט, אך מחזור המזומנים בחדשיי אלה עלה ב-10 מליון
לירות, כן שאני מניח שאותו 17% מגיעים היום כבר קרוב ל-20%. אני
אניש להמניח את יוני הרוב לאחד הימינות שזכרתי וימיה אלה

היו"ר י. גורי: שמענו לפני כמה זמן מפי נגיד הבנק פי עליית אמצעי החטלות מחקרבת לגבול המחקבל על הדעת, וכי אם לא יחול שנוי יצטרך להביא את הענין ל ני הוועדה. אני מוכן לפנות אליו בשם הוועדה ולהודיע לו כי החלטנו לקיים ברור בנוכחותו.

מ. קלמר: יש שמועות וידיעות בעתונות כי עומדים להעלות את מחיר החשמל ב-110% עד כה לא היוה העלאה במחיר החשמל ללא קבלת אישור מוקדם בוועת הכספים. האם משום שזו חברה ממסלתית עתה, אין חושבים עוד לנחוז להביא את הענין תחילה לוועדה?

היו"ר י. גורי: המדובר איננו באישור או בהמלצת הוועדה, אלא שקבלנו פעה הודעה כי לא יועלו מחירי החשמל מבלי להמלך בדעתה של ועדת הכספים. אנו מבקשים להביא לידיעת הנוגעים בדבר כי בטרם יוחלט על העלאה יש למלא אחר אותה הודעה.

ד"ר ארנון: שר הפיתוח הוא אשר שיכול להחליט על העלאת מחירי החשמל. אם הועדה מוצאת ענין לדון בדבר, תצטרך כנראה לקיים עוד ישיבה בחקופת החגים.

י. בדר: לאחר שקראתי את המודעה שנחפרטמה בעתון שוי רי על מספר התיירים מכל העולם שנמצאו בציריך בחודש יולי, לפיה מהווים מספר המבקדים מישראל 20% ממספר המבקדים מארצות הכרית - הנני מבקש נתונים על מספר עובדי המדינה שבילו בחו"ל יותר מעשרה ימים, יותר מעשרים יום, יותר משלשים יום ויותר מששים יום.

תקציב מטבע חוץ לשנת 1956/57

ד"ר ארנון: הבאנו לחברי הוועדה שני לוחות: האחד מטווח את תקציב מטבע החוץ בשנות התקציב מ-1952 עד לתקציב שנה זו, והשני מדווח על בצוע תקציב מטבע חוץ עד לטוף יוני ש.ז., היינו ממשיך חקופה של שלשה חדשים. עלי לציין כי תקציב של שלשה חדשים אינו נותן תמונה ברורה, כי אין ההכנסה בכל הטעיפים בשלשה חדשים אלה מהווה בדיוק רבע ההכנסה השנתית. ההכנסות מן המלוות וכן ההכנסות מן המוסדות הן הגבוהות ביותר בשלשת חדשי הקיץ. הכנסה של 11 מליון בטעיף מלווה הפיתוח היא אחד ההשגים הטובים.

י. ופיר: לצורך דיוק ההשוואה רצוי לדעת מתי התחילו לחשב את היצוא הטמוי ברוטו במקום נטו.

ד"ר ארנון: רק בתקציב 1956/57. בטעיף יצוא טמוי ושרותים יש השנה הגדלה, כתוצאה מהפעלת מספר נוסף של אניות.

י. ופיר: האם יש בתוך הטבלא עוד איזה שנוי בשיטת החיוב?

ד"ר ארנון: הטווינו את האומדנים בשנים קודמות לשער החאים שבוצע אחרי כן, כדי שתוכל להחקבל התמונה הנכונה.

ש. דיין: האם יש איזה שהוא חסכון בטעיף הדלק על ידי הפקת נפט משלנו?

ד"ר ארנון: מליון דולאר.

ש. דיין: קודם כל יש לציין כי בשנים קודות הוציאו על יבוא מזון עד 60 מליון דולאר ואילו השנה האומדן הוא

46 מליון.

ד"ר ארנון: סכום זה מחושב ללא ההובלה.

ש. דיין:

מתברר כי למרות ההתפתחות המופלאה של החקלאות שלנו ממשיכים להביא מזון מן המזון כמעט באותם כסומים: בשר, דגים וחוצרת לול. נדמה לי שיש די בשר מקומי על הלול עובר משבר קשה בגלל חוסר יכולת שוק החוצרת, וכן מחלכטים בבעיות קשות גם הדייגים. אמנם אני יודע כי חלק ממזון זה מחקבל חנם, אך השאלה היא האם זה מצדיק הריסת החקלאות שלנו. אם צריך להמשיך בשיטה זו, אין לנו צורך באכריס כלל. מוטב כך מאשר לחייב אותם לייצר ולהשליך אחרי כן את פרי עמלם.

היו"ר י. גורי:

קודם כל עלי להעיר כי יש הבדל באומדן ההוצאות בסעיפים תצורכת וצרכי יצוא, אם משוים את הכתוב בשני החפטים שהובאו לנו, אם כי שניהם מכוונים לשנת 1956/57.

בסעיף העברות אישיות ופצויים מעריכים השנה הכנסה פחותה בחמשה מליון דולאר לעומת השנה הקודמת, אם כי הדעה הכללית היא שסכומים אלה עולים ולא יורדים.

בסעיף מזון וחמרים לייצור יש עליה בשני מליון דולאר, מ-51 מליון ל-53 מליון. אם להביא בחשבון כי במשך השנה פתוטפו 50.000 עולים הרי שיחד עם הרבוי הטבעי נתוטפו 100.000 נפש לאוכלוסיה. עליה של שני מליון דולאר בלבד והפחתה של עשרה מליון דולאר בסעיף הייצור החקלאי, יש בהם משום עידוד.

ד"ר ארנון:

סעיף הייצור החקלאי בשנה הקודמת היה גבוה במיוחד בגלל הוצרות וההכרח להביא גרעינים.

היו"ר י. גרי:

בחדשים האחרונים מרבים לדבר על תנופה גדולה בשטח היצוא. רצוני לשאול את אותה הגדלה בסעיף יבוא לצרכי יצוא מ-52 מליון ל-60 מליון דולאר עומדת בהחממה עם התכנית להרחיב את היצוא בהקף גדול מאד על ידי בצוע פעולות מתוכננות.

מ. חזני:

אם רוצים להשוות את ההוצאות ליבוא מזון, אין להביא בחשבון רק אותה עליה ב-2 מליון דולאר בסעיף יבוא מזון וחמרים לייצור, אלא עוד 10 מליון דולאר שמהווה יבוא המזון בחור פרוט הסעיף "יבוא אחר". כן יש להביא בחשבון עוד 1,5 מליון דולאר המוקצבים ל"עמיזון" ליבוא מזון לשוק החפשי - ט"ה תוספת של 14 מליון דולאר והחממה שונה לגמרי. יש כאן הגדלה ריאלית נכרת בצריכת המזונות, גם אם מביאים בחשבון את גידול האוכלוסיה. כן רצוני לשאול כיצד אפשר היה לבצע חוקהשנה הקודמת קצוץ בטעור 9 מליון דולאר בסעיף יבוא מזון לעומת האומדן.

בשנה שעברה היה האומדן בסעיף יצוא לשם יצוא 58 מליון דולאר ולמעשה הוציאו 52 מליון דולאר, משום שהיצוא לא הגיע להקף המשוער. מה הבטחון שהשנה יאמח היצוא את האומדן, או שההגדלה מכוונת להעלאת חלקו של הערך המוטף?

י. אפרתי:

אין אני מסכים עם בערתו של דיין על יבוא בשר מן החוץ, כל עוד הכוונה היא לבשר המתחלק כמנות לאוכלוסיה שמחירו דול מאד. עם זאת חושבני כי הועדה חייבת להביע דעתה שעל הממשלה לחקן את מדיניותה בענין הבאת בשר לשוק החפשי או אפילו יבוא של אבקת חלב, שמטרתם היא התחרות בייצור המקומי. הדבר אמור גם לגבי יבוא דגים, אך אני מבין כי קיימת כאן בעיה לגבי יבוא היילה וגם חל איזה שהוא שנוי.

ד"ר ארנון:

החממה שניתנה כאן בקשר ליבוא מזון אינה מדוייקת, עם עושים את ההשוואה בקפדנות. ההחלטות לליברליזציה של שוק המזונות באו להאחר שהכינו את הצקיב. ההעלאה הגדולה באה בגלל אפשרויותינו לקנות עודפי מזון. הממשלה קיימה דיון רציני מאד בקשר למדיניותנו לגבי עודפי המזון. בשעת הדיון הזה שמענו את הטענות שהשמיעו כאן אפרתי ודיין מפי אנשי משרד החקלאות. יש להבחין כאן בין יוגי המזון השונים, כי לא לגבי כולם קיימות אותן בעיות.

מבחינה עובדתית אין זה נכון שהחמאה מעודפי המזון מתחרה בחמאה מחוצרת מקומית. היאמיועות לחלוקה במקום המרגרנה, שלטם ייצורה אנו צריכים לקנות שמנים מן החוץ. אי אפשר לטעון כי הייצור החקלאי יכול היה לטפס את כמויות החמאה הדרושות לחלוקה לאוכלוסייה, הן מבחינה כמותית והן מבחינת המחיר. נוכחנו בכל השנים הללו כי קיים שוק מקביל גם לחמאה מן החוצרת המקומית.

היו"ר י. גורי:

עמדה זו, שמחירה של החוצרת החקלאית גבוה מדי, עלולה לקבוע אחגורלו של הייצור החקלאי בכלל. ישנם עוד סוגים רבים של תוצרת שאילו הבאנו אותם מן החוץ היה מחירם זול יותר, אך עושים זאת כדי לפתח את משק הארץ. השאלה היא מהי המדיניות המאוזנת של הממשלה.

ח. לנדאו:

עובדה היא שכבר כיום הפקוש לחמאת "תנובה" גדול יותר מן ההצע.

היו"ר י. גורי:

אין זה מחייב עם הודעתו המוסמכת של דייך כל החקלאים שוחטים פרות חלב משום שאין שוק לתוצרת.

ש. דייך:

לא זו בלבד, אלא שזה גם הנימוק בידי המוסדות המיישבים שלא לתת למחיישבים החדשים אפילו פרה אחת. משום כך הם מבססים את משקיהם על ענף הירקות בלבד ומצבם אומלל. אין לומר "בין כך אין מייצרים יותר"; אין מייצרים יותר משום שהמדיניות היא כזאת. העובדה שיכולים לקבל עודפי מזון חנם, אינה יכולה לשמש קנה מידה למחיר מתאים לתוצרת. קנה המידה יכול להיות רק הישוב ההוצאות בתוספת הישוב הוגן של שכר לפי רמת העובד הבינוני בארץ.

ח. לנדאו:

איזה חלק מיבואהבשר מטמש לאגירת מלאי?

ד"ר ארנון:

הטיבה לשחיטת פרות החלב היא שהן נותנות בשר. אנו מחלקים כל חודש לאוכלוסייה אלף גרם שמנים, מורכבים מחלקים שונים של שמן ומרגרנה או חמאה. בחדשים בהם חלקנו מרגרנה משום שלא הייתה לנו חמאת יבוא, לא השתנה מחיר חמאת "תנובה" או כמויותיה, כי המשיכו לשחוט את הפרות באותם ממדים בדיוק.

לעומת זאת קיימת בעיה רצינית מדי לגבי ענף הדיג בגלל יבוא הפילה. כל ארץ מחלבטת למעשה באותה בעיה - ל קניית מזון זול או מתן עידוד לחקלאות. מחוך הספוט של 1,25 מליון דולאר ליבוא דגים 500.000 דולאר הם ליבוא דגים מלוחים ו-180.000 דולאר הם ליבוא שמורי דגים עבור הצבא, כך שלמעשה רק יבוא של 550.000 דולאר מהווה גורם מתחרה בדיג המקומי ועל כך הויכוח. אם איננו קונים את הפילה בטכום זה איננו יכולים לעשות כל יצוא אחר לנו רבגיה. תנאי הסחר הבינלאומי מחייבים לפעמים לעשות גם עסקות כאלה. יש להניח כי בעתיד יצטמצם יבוא זה עוד יותר.

הבעיה הרצינית ביותר בהקפה ובהרגשה שהיא יוצרת אצל החקלאים, היא הבעיה של יבוא בשר. אני בטוח כי החקלאים שלנו לא היו מוכנים להחזרות במחיר השווק של הבשר המתחלי למנות. 5,5 מליון דולאר מיועדים ליבוא בשר למנות, לחולים ולצבא. השאלה מתעוררת רק ביחס לבשר המובא לצרכי השוק החפשי. השאלה באיזו מידה מעונינת הממשלה לטפס לשוק בשר במחיר קצת יותר נמוך, שאין היא צריכה לשלם עבורו בדולארים כאשר הוא בא מעודפי המזון. לבסוף נקבע לבשר זה מחיר המקפשר גם לחקלאים לפתח את ענף גידול הבשר. אם דייך אומר כי שוחטים פרות חלב, כנראה שמחיר הבשר בוק איננו נמוך כל כך, כי לולא כן היו מייצרים יותר חלב וחמאה. איני בא לומר כי הפשרה שנמצאה מספקת את כולם, אולם היה דיון בשאלה זו והמסקנה אליה הגיעה הממשלה הייתה שרצוי להשתמש בעודפי מזון במידה ואין פוגעים בחקלאות. מחיר הבשר מן החוץ מאפשר עדיין לחקלאים לקבל הכנסה רגילה. מלבד זאת היינו מעונינים ביחוד ביבוא בשר מעודפי המזון, כי זה אפשר לנו אגירת מלאי רציני של בשר לשעת חרום.

ש. דייך:

מהו הקף עודפי המזון שאנו מקבלים?

ד"ר ארנון:

בשנתי 38 מליון דולאר במשך שנה.

נפקדים הנמצאים בארץ כחוק

היו"ר י. גורי: הכנסת העבירה לדיון בוועדת הכספים את הצעתו לטור היו ל חבר הכנסת כמיט בענין רכושם של נפקדים הנמצאים בארץ כחוק. (קורא מ"דברי הכנסת" מיום 22 בפברואר 1956 את הנמקת הצעתו של חבר הכנסת כמיט ו ת חשובת שר האוצר).

ח"כ כמיט: אין לי מה להוסיף כרגע על הדברים שנאמרו אז.

מר לוי: ברצוני למסור לוועדה כמה פרטים על שחרור נכסי נפקדים הנמצאים בארץ כחוק. חוק נכסי נפקדים קובע כי הממשלה חמנה ועדה על יד האפוטרופוס שחזון בכל בקשה לשחרור נכסיו. בתמכותו של האפוטרופוס לשחרר לפי שקול דעתו כל נכס אשר לדעתו ועדה המורכבת מבאי כח רוב משרדי הממשלה. ועדה זו קיימה עד היום 82 ישיבות וטיפלה בקרוב ל-55 אלף בקשות. ב-4200 מקרים ניתנו תעודות שחרור הנכסים. שוחררו נכסים חקלאיים ועירוניים, בתי עסק ומגרשים. באזור הדרוש שוחררו 850 יחידות נכסים עירוניים (550 בתים ו-300 מגרשים) ו-1500 יחידות כפריות המקיפות קרוב ל-30.000 דונם. באזור הצפון שוחררו 1100 יחידות עירוניות (650 בתים ו-450 מגרשים) וקרוב ל-1000 נכסים חקלאיים בהקף של 20,500 דונם. באזור ירושלים שוחררו 320 יחידות עירוניות (200 בתים ו-120 מגרשים) ו-230 יחידות כפריות המקיפות כ-1500 דונם. שחרורים אלה נעשו מאז הקמת מוסד האפוטרופוס על נכסי נפקדים, בהתאם לחוק. טך הכל שוחררו עד כה 1400 בתים, 870 מגרשים וכ-60.000 דונם קרקע.

י. בדר: איזה חלק שוחרר בשנתיים האחרונות?

מר לוי: אין לי כרגע אפשרות להשיב על כך, אך היהזה ודאי חלק גדול בעקבות החלטות כלליות שנחקלו עלידי הועדה עם כניסתו לתוקף של חוק מכישת מקרקעין, לפיהן דינו של נפקד נוכח כדין אדם שקרקעותיו נרכשו לפי חוק מכישת מקרקעין בכל הנוגע לשחרור נכסיו.

ח. רובין: מה הביטוס החוקי להחלטה כזאת?

מר לוי: היתה זו החלטה לנהוג ליברליות מטויימת.

ח. רובין: מה הליברליות בהחלטה לטלם לפי מחירים של שנת 1951?

מר לוי: החוק קובע שאם הועדה ממליצה לשחרר אתהנכס בעין והאפוטרופוס מוצא לנחוץ לשחררו בהתאם להמלצת הוועדה, הרי הוא משחרר את הנכס בעין - או שמשחרר את התמורה, והתמורה נקבעת לפי השווי הרשמי בהתאם לחוק. כל הנכסים העירוניים, היינו בתים ומגרשים, שוחררו בעין. לגבי קרקעות, הרוב הגדול שוחרר בעין ואילו חלק שולח בתמורה לפי החוק: השווי הרשמי שהאפוטרופוס מקבל בעד הקרקע מאת רשותהפיתוח. נוסף על כך נוכח כי אנשים אשר נכסיהם שוחררו לא בעין אלא מקבליהם את תמורתם, יהיו זכאים לתשלום הרבה יותר גבוה המחללם לפי חוק מכישת מקרקעין.

מ. חזני: מה גורל 1300 הבקשות הנוחרות?

מר לוי: הן עדיין בטיפול.

י. חפיר: מהו הקף השטחים הנחבעים על ידי נפקדים נוכחים, מלבד אותם 60.000 דונם ששוחררו, שעליהם נוצרו

עובדות מוגמרות?

ש. דיי: באיזו מידה גרם שחרורם של בתים לנישול המחזיקים בהם לאיזה נכסים מחזון בדיוק ח"כ כמיטבהצעתו?

ח. לנדאו:

רצוני לשאול בכמה מקרים שולמה התמורה במטבע זר.

ובאלו נכסיהם המדוברים?

מאיזו סיבה נדחה חלק מתוך אותן 1300 בקשות,

האם היו בקשות שנדחו, פרט לאותן 25500

האם קיימת הערכה גם לגבי מספר הנפקדים הנמצאים

בארץ ולא הגישו תביעות?

האם החקיקה דיון על שטחים בגליל הצפוני שיש להם

חובעים, כגון השטחים של יחיעם?

מהי התמורה ששולמה עבור דונם אדמה בטביבות ומלה

או בגליל? כמה הוערך שוויו של דונם זיחים או

ט. חזני:

דונם פרדס בינוני?

האם בשחרור פקדונותיהם של נפקדים הנמצאים בגליל

שילמו גם כן לירה שטרלינג תמורת לירה ישראלית?

ואם לא - כמה נגרע חלקם של נפקדים היושבים בארץ כחוק לעומת נפקדים

הנמצאים בחוץ לארץ?

י. בדר:

האם בין 4200 המקרים שציינת כלולים גם מקרים

בהם סופקו התביעות בחלקן? האם היו מקרים שקבלו תמורה בקרקע במקומות

אחרים, ושני הדברים גם יחד?

האם הנפקדים מופיעים כל אחד בנפרד בהגשת בקשותיהם,

או שקיימת איזו נציגות?

היו"ר י. גורי:

האם נשבע מועד שלאחריו אין עוד אפשרות להגיש בקשות?

האם יש דוגמא לחוק דומה בארצות אחרות?

י. אפרתי:

הדוגמא הקלאסית הוא החוק הפקיסטני לגבי נכסים

הודיים בפקיסטן. החוק שלנו הוא הרבה יותר מתון,

כי הוא קבע כמטרה אחת הרכוש לקראת איזה שהטבח שאולי ייערך אי-פעם,

בשעה שהחוק הפקיסטני הוא חוק של חרמה.

ד"ר קיסטון:

האם מבין השטחים שיש עליהם תביעות, יש כאלה

שהוחכרו לאחרים מבניהם מעוטיים?

י. ספיר:

באיזו מידה נגרמו לחובעים הפסדים על ידי כך שהדיון

בתביעותיהם נדחה לכמה שנים?

מ. חזני:

מר ספיר שאל מהו הקפט של השטחים שיש לגביהם תביעות

ונוצרו עליהם עובדות מוגדרות - היינו נכנסו

למעגל ההתיישבות או הבטחון ואין אפשרות להחזירם. לפי חוק רכישת מקרקעין

הוקנה לרשות הפיתוח שטח של 1.230.000 דונם. לפי העדויות שבידינו נצטרך

לשלם פצויים עבור רבע מליון דונם בערך מתוך אלה, אם בכסף ואם בקרקע

במקום אחר, לאנשים הנמצאים בארץ כחוק.

מר לוין:

היתה אלה אח חלק מן הקרקעות הוחכרו לבני המעוטיים.

רוב הקרקעות במשולש, למשל, שאינם דרושות לצרכי בטחון והתיישבות

ויעודן הוא לשמש לתשלום פצויים לפי חוק מכישת מקרקעין, הוחכרו בינתיים

לאנשים מן המקום, ובחלקן לאנשים שלא מן המקום - לאו דוקא מבני המעוט

הערבי. ההחכרות הן עונתיות, ואילו רק במקרים שיש צורך בהשקעה בשטח

לצרכי השקאה ניתנת הוחכרה לתקופה של שלש עד חמש שנים.

לשאלתו של דיין, הרי שהחוק מגן על דיירים בבתי

המוחזרים לבעליהם הקודמים.

היו רק מקרים בודדים שהקרו הקיימת שלמה במטבע

זר תמורה של נכסיהם אשר בעליהם עזבו את הארץ, והאפוטרופוס לא התערב

בכך. רשות הפיתוח לא בצעה באופן ישיר כל תשלום פצויים במטבע זר.

אין לי כאן מספרים של הבקשרת שנדחו. הסתירות

לדחיה היו או חוסר הוכחות מספיקות על הבעלות או על ההימצאות בארץ כחוק.

היו מקרים של ערעור בפני בית הדין הגבוה לצדק, שלפעמים אישר ולפעמים

הואל הח"ח הנוסדה 1300 הממשיכה לגלל עם עלי שידתו ואלו שטרם אושרו.

אי אפשר להעריך מהו מספר הנפקדים שלא הגישו בקשות.
אין תאריך סופי להגשת הבקשות, וגם היום מתקבלות עדיין בקשות מספר.
אני בטוח כי הוגשו תביעות גם לגבי שטחים בגליל
הצפוני, ואני מוכן לברר את ענין יחיע במיוחד.

החמורה משתלמת לפי הערכה הנשית על ידי מעריכים
ממשלתיים, ולפי החקופה בה נרכש הקרקע, היינו 1 בינואר 1950. זאת
קובע החוק, אך למעשה משלמים כמעט את הסכום הממוצע בין ערך הנכח באותו
תאריך ובין ערכו כיום. אני יודע כי בעד דונם באזור המשולש משלמים
70-90 לירות; אנו יש מטע משלמים עד 140 לירות. אדם שהיה לו בית ונהרס
מקבל גם כן עד 500 לירות לפי יחידת דיור כ רית.

במידה והוגשו בקשות מתאימות על ידי נפקדים
הנמצאים בארץ, שוחררו פקדונותיהם ושולמו במטבע יטואלי.

היו מקרים רבים שהוכרה זכותו של נפקד לשחרור
קרקע אולם זו נחפטה למטרות התיבות או בטחון. ותו אדם קבל קרקע
אחרת, ולפעמים חלק אדמה אחרת וחלק חמורה כמפית.

בפני האפוסטרופוס אינו מופיע כל ארגון שלנפקדים,
וכל תובע מגי את בקשתו בנפרד.

היו"ר י. גורי:
לפי סדר היום שקבענו לעצמנו, עלינו לעבור לדיון
בשני סעיפים שנותרו, ונטיים את הדיון בענין זה
בישיבה שנקייים לאחר החגים. באופן זה נוכל להגיש את מסמנות הועדה עם
תחילת עבודתה של הכנסת.

ח. רובין:
נושא זה ראוי לדיון רציני וחמור, ואין טעם להפסיק
אחרי טיוטה האלו והחשובות. אני תובע להצביע הצעתי
להמשיך בדיון עד לסוף הישיבה.

י. ספיר:
אני חושב כי לטובת הענין לקיים ישיבה בה תינתן
שהות מתפקד לדיון ממצה, ואילו עכשיו גם אם
נמשיך בכך נצטרך להפסיק כעבור שעה אחת ולהמשיך ממילא בפעם אחרת.

ח. רובין:
אני מוכיח לכך מאחר שהיושב-ראש מתחייב לדאוג
לזמן מתאים לקיום הדיון ותיכומו לפני החלח
מושב הכנסת.

ערבות להלוואות למגדלי כרוננה

היו"ר י. גורי:
במכתב מצורף של שר האוצר ניתנים דברי הסבר
למהות ההלוואה אשר אנו מתקשים לאשר את ערבות הממשלה לו
(קורא את מכתב שר האוצר).

ד"ר ארנון:
הוסכמה השנה עם הבנקים כי יחנו מפרעות למגדלי
הכותנה בשלשה שעות: 30 לירות, אחרי כן 40
לירות ולבסוף 60 לירות. התשלום האחרון של 60 לירות עומד לבצוע בימים
הקרובים, ואם ועדת הכספים תאשר את בקשת האוצר בענין זה, הם ישולמו
עוד לפני ראש השנה.

הבנקים טוענים כי אינם יכולים לשלם מפרעות
ליבול כותנה, כאשר הכותנה איננה בגלל הנזקים. הבנקים לא היו מוכנים
לשלם להם את הסכום האמור, הדרוש לחקלאים לכיסוי הוצאות שהיו להם
לצורך הגידול, לולא הסכימה גם הממשלה לתת ערבות. לגבי השטחים שלא
ניזוקו סוכם כבר עם הבנק הלאומי כי הואשאר הבנקים יחנו את ההלוואות
לפי התנאים הקודים. לגבי שאר השטחים תינתן המפרעה משולשת לא בחנאים
הערבות שעד כה (50%), אלא הממשלה חצתה לערוב ל-70%. אין עדיין
החלטה מה יהיה גורלן של הלוואות אלו מבחינת החלטה בו יחוייב המשק,
וזה נמצא עדיין בדיון. חשבנו כי החשוב ביותר הוא לדאוג לעזרה מידית,
ואנו יכולים כבר להודיע הבוקר כי כל מגדלי הכותנה, בין שטרותיהם
נזוקו ובין שלא, יקבלו עד ראש השנה את מלוא המפרעה של 130 לירות.

י. ופיר:

מאחר שלגבי אלה שלא נפגעו המצב נשאר כפי שהיה, השאלה היא אם קיימת הגדרה מתי מתחיל שדה להיחשב כנפגע, כדי שבהתאם לכך יחול סוגי בסידורי הערבות לגבייו. החלוקה אינה יכולה להיות חד-פעמית, כי שדה שלא היה נפגע יכול להיפגע בינתיים. שאלה שניה היא אם הנפגעים יקבלו פצויים או פרטים מאוחר יותר, היות וכרגע הם מקבלים אותה מפרעה כאחריהם, אף על פי שבשטחיהם אין יכול.

ה. רובין:

ע"י כל חמיכתי במתן ההלוואות והערבות הדרושה לכך, חושב אני כי אפשר לעשות זאת רק לגבי מקבלי הלוואה שהם ידועים. לכן צריך לצרף לשימה ל המשקים שיהנו ממפרעות אלו.

היו"ר י. גורי:

הנוהג הוא שאנו מאשרים את הכללים, ולאחר הבצוע מקבלים את הפרוט. כך היה לגבי פצויים שניחנו לנפגעי הבעורת. כיום אי אפשר אדיין לדעת כמה משקים ייפגעו ומה תהיה מימח הפגיעה. הקביעה איננה לפי מצב של היום בלבד.

ד"ר ארנון:

כפי שאמר לשער, לא האוצר היהמעוניין בהגדלת ערבות הממשלה למפרעות אלו, אולם זהו סיכום המשא ומתן עם הבנקים שאינם מו ניה לשאת באותם הנאים לגבי טדות שיבולו נפגע. אם ערבות זו האושר, הבנקים י צעו אותו חסלוה לכל החקלאים מגדלי הכותנה.

ד. בדר:

אי אפשר להעמיד להצבעה כלל הצעה לאשר ערבות על חכום בלתי נקוב. לדעתי סידור זה יגרום לתסבוכת אדמיניסטרטיבית גדולה, ולדעתי מוטב היה במקרה זה לתח ערבות כללית של 70% כדי להימנע מן הצורך לערוך את הבדיקות של כל הטדות ולהגדיר את אחוזי ההפגעות של כל אחד. אם אפשר לתח ערבות למי שיבולו נפגע, אפשר ודאי לתח ערבות למי שיקבל יכול מלא. אני רוצה גם לשאול אם המגדלים עצמם יקבלו את הכספים, כדי שלא נשמע שוב חלונות שהעזרה נעצרה במוטדות מרכזיות.

היו"ר י. גורי:

לפי דברי החסבר ההערכה היא כי הקף הטדות הנפגעים עלול להגיע ל-15.000 דונם ולגבי שטחים אלה עלינו לאשר ערבות ב-20% נוספים. אני מניח שזה מגיע בערך לשני מליון לירות, וסכום הערבות הנוספת הוא לפיכך בערך 400.000 לירות. לפי עיקרון זה ימציא לנו האוצר מכתב בו יתורגם העקרון לשפת המספריים.

אשרה הגדלת הערבות מ-50% ל-70% להלוואות הניתנות למפגעות למגדלי כותנה, במהותדותיהם נפגעו.

הוצאות השקים

ד"ר ארנון:

למעשה אין טבלאות אלו נוחות את התמונה המדוייקת כפי שחברי הזו דה רוצים היו אולי לראותה בשלמותה, משום שיש להוסיף לחשבון החזקת הדירות גם סכומים ידועים הכלולים במטגרת התקציב הרגיל, ומופיעים מחלק מטעיף ההחזקה הכללית.

אשר לפרטום המספריים, אין האוצר רואה חומר זה

כסודי. מאידך, השר רואה בשאלות חברי ועדת הכספים ובחשובות חומר, אשר גם אם איננו סודי איננו לפרטום. במידה וועדת הכספיה תחליט לפרטום או לא לפרטום את החומר - אין מענינו של האוצר להביע דעה על כך.

היו"ר י. גורי:

כפי שכבר אמרתי, אין לומר כי חומר זה סודי באשר אי אפשר לטעון כי פרטומו עלול להזיק לבחיחון המדינה. עם זאת אינני חושב שהפרטום רצוי, כי העניינים הנקשרים סביב זה יוצרים אירה שאינה בריאה ביותר.

י. בדר:

למעשה לא מלא האוצר בקשתנו אלא החזיר לנו אותן טבלאות שהיו בידינו. נוסף על כך מטבירים לנו שאין החומר מלא, ולפיכך אין לטבלאות אלו כל ערך.

היו"ר י. גורי:

היחב בקשה לבדוק את המספרים מחדש, לאחר שליך שמו של השר טרלין הופיע מספר שלא התקבל - ל הדעת. עתה מוחבר לנו כי היתה זו טעות בטלכום החשבונני, ובמקום טך הכל התשלומים שהוא קיבל נרשם ליד שמו טך הכל התשלומים של כמה שרים יחד. פרט לזאת לא נמצאה שגיאה כלשהי בחישובים, ולכן בטאר פרטיו המטמך לא השתנה. בטבלאות ניתן פרוט וריכוז של הוצאות החזקת דירות שרד, החזקת מכונית, כיבודים אש"ל ומטכורת ושונות. נאמר רק כי יחכן שבהוצאות הכלליות של המשרדים השונים כלולים סכומים נוספים שצריך לייחסם לכאן אלא שקשה מאד להגיע לחקר מספרים אלה. נביע לכן את מטאלת ועדת הכספיים שבמידה ואפשר להשלים את המספרים רצוי מאד כי הדבר ייעשה.

י. בדר:

החביעה לנחונים אלה באה בעיקר בגלל ניין דירות השרד ודוקא פריט זה אינו ניתן במלואו. אני מבין שקשה למצוא את המספרים הללו משנת 1950, אך אפשר היה לתת לפחות את המספרים של השנה או השנתיים האחרונות. יש לי הרושם כי אין לאוצר רצון לתת פשרה מספרים אלה.

היו"ר י. גורי:

אני שוחף לתרעומת על האחור בהגשת החומר, אך אני חושב שאם אי תצון להמציאו, כי ממילא חייבת

הממשלה לעשות זאת.

אני רוצה לשאול את ניתן להוטיף את המספרים החסרים להשלמת הוצאות ההחזקה של דירות השרד לשנים 1955/56 ו-1956/57, וחוך כמה שמן אפשר להגיש לנו חומר זה.

ד"ר ארנון:

אני חושב שלשם כך צריך לגשת לבדיקת מומכים. אינני בקי די הצורך בפרטי האדמיניסטרציה כדי להבטיח שאפשר לעשות זאת, אולם אני מוכן להביח כי ייעשה כל מאמץ כדי לתת את המספרים הדרושים להשלמת החומר.

ח. לנדאו:

אני מציע לא לדון בינתיים במשכורת השרים, כל עוד חסרים לנו אותם נחונים המונעים מאתנו כל אפשרות לעשות רקונסטרוקציה של הוצאות ההחזקה.

היו"ר י. גורי:

אחרי הצהריים נשמע באורים מפי מזכיר הממשלה, ועד אשר נסכט את הדיון בישיבה לאחר החגים, יהיה

כבר החומר בידינו.

י. ספיר:

מאחר שהמספרים כבר פורטמו בצורה המוטעית, אני חושב שאם האוצר לא מצא לנכון לפרטם תקון חייבת

לעשות זאת הוועדה.

היו"ר י. גורי:

עוד בישיבה הקודמת בקט ד"ר ארנון להחזיר את החומר לבדיקה נוספת כי יחכן ונפלה טעות, וקבענו כי כל עוד לא הוחזר המטמך המתוקן אין לפרטם. אני מוכן להודיע למערכת "ידיעות אחרונות" שפורטמו המספרים, כי איננו יודעים ממי ואיך קבלו מספרים אלה, אך משנתפרטמו אצלם אנו מודיעים להם שנפלה טעות ומבקשים לתקנה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.30